

บทสรุปผู้บริหาร

ไทยควรปรับตัวอย่างไร ? : สหภาพยุโรป-จีนเป็นคู่ค้าสำคัญของโลก

1.ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างสหภาพยุโรป-จีน ทั้งสองประเทศสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างกันในปี พ.ศ. 2518 โดยในช่วง 10 ปี (2528-2537) การค้าระหว่างสองฝ่ายขยายตัว 3 เท่า จากมูลค่า 14.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 45.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นอกจากนี้ยังมีการประชุมหารือกันอย่างต่อเนื่อง ล่าสุดเดือนมิถุนายน 2557 มีการประชุม 11th EU-China Joint Steering Committee in Science and Technology ที่กรุงบรัสเซลส์

2.ภาพรวมการค้าระหว่าง สหภาพยุโรป-จีน ปี 2556 สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

2.1 การค้าสินค้า (Trade in goods) : สหภาพยุโรปส่งออกไปจีนมูลค่า 198.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราการขยายตัวร้อยละ 3 (เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า) โดยมีสินค้าส่งออกมา 5 อันดับแรก (ตามมูลค่า) ได้แก่ machinery & appliances, transport equipment, products of the chemical or allied industries, base metals and articles thereof, plastics, rubber and articles thereof และนำเข้า มูลค่า 374.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราการขยายตัวร้อยละ - 4 มีสินค้านำเข้ามาก 5 อันดับแรก (ตามมูลค่า) ได้แก่ machinery & Appliances, textiles & textile articles, miscellaneous manufactured articles¹, base metals and articles thereof, products of the chemical or allied industries สหภาพยุโรปขาดดุลการค้า -176.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

บทบาทของทั้งสองประเทศในการค้าโลก ล่าสุดสถิติของ WTO ปี 2556² แจ้งว่า ภาพรวมการค้าสินค้าของโลก ประเทศที่ส่งออกมา 5 อันดับได้แก่ สหภาพยุโรป จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี ส่วนประเทศที่นำเข้ามาก 5 อันดับแรกได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป จีน ญี่ปุ่น และฮ่องกง

2.2 การค้าธุรกิจบริการ (Trade in services) : ในปี 2555 (สถิติล่าสุดของ International Trade Centre หรือ ITC)³ สหภาพยุโรปส่งออกไปจีนมูลค่า 40.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เช่น transport (เช่น sea transport, air transport), other business services (เช่น merchanting and other trade-related services, operational leasing services) และนำเข้า มูลค่า 27.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เช่น travel, transport สหภาพยุโรปได้ดุลการค้า 13.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

3.ผลกระทบและการปรับตัวของไทย : ข้อคิดเห็น⁴

3.1 ผลกระทบต่อไทย – อาจต้องสูญเสียตลาดและส่วนแบ่งการค้าในตลาดประเทศที่สาม (เช่น สหภาพยุโรป) ทำให้รายได้จากการส่งออกของไทยและมิงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาประเทศลดลง รวมทั้งขาดโอกาสเสริมสร้างศักยภาพด้านต่างๆ

3.2 การปรับตัวของไทยข้อคิดเห็น

1)ข้อเปรียบเทียบสถานะสินค้าบางรายการของจีนและไทย เช่น

-ในภาพรวมจีนมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าไทย เช่น ค่าแรง วัตถุดิบ ในสินค้าเสื้อผ้า รองเท้า เครื่องหนัง ดอกไม้ประดิษฐ์

- ไทยจำเป็นต้องเลี่ยงการแข่งขันกับจีน ด้วยการมุ่งผลิตสินค้า premium ซึ่งเน้นคุณภาพสูง การคิดสรรวัสดุ ใช้การออกแบบ (design) มาเสริมสร้าง value added (เช่น สุขภัณฑ์ ของตกแต่งบ้าน)

3.3 มุมมองของไทยที่มีต่อจีน ซึ่งมองได้ 2 ด้านโดยจีนเป็นทั้งคู่แข่งและพันธมิตรของไทย ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญเช่น ประเภทของสินค้า สถานะ โอกาส สภาพแวดล้อมในประเทศที่สาม ซึ่งนำเข้าสินค้าประเภทเดียวกันทั้งจากไทยและจีน-

¹ ตามการจัด SITC (rev. 3) Product Groupings ได้แก่สินค้าหมวด 81 (เช่น prefabricated buildings ; sanitary, plumbing) ,88 (เช่น photographic apparatus, equipment & supplies & optical goods) ,89 (ไม่รวม 891) ประเภท n.e.s. (ที่มา : unstats.un.org)

² Modest trade growth anticipated for 2014 and 2015 following two year slump, Press/721 : 14 April 2014 (ที่มา : www.wto.org)

³ ที่มา : www.trademap.org

⁴ เป็นความเห็นส่วนบุคคลของผู้จัดทำรายงานนี้ (นางสาวพรศิริ เมฆวิชัย) เท่านั้น

1) คู่แข่ง-ในสินค้าที่ไทยมีจุดแข็งหรือได้เปรียบ เช่น สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป สินค้าพรีเมียม และดีไซน์

2) พันธมิตร-ที่เข้าร่วมทีมการผลิต ในสินค้าที่ไทยยังไม่เข้มแข็ง เช่น สินค้า high technology โดยเข้าร่วมใน Supply Chain ทั้งนี้ ไทยต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับกระบวนการผลิตของโลกในปัจจุบัน ที่บริษัทขนาดใหญ่/บริษัทข้ามชาติผลิตที่อาศัย Global Supply Chain โดยมี Supplier จากหลายประเทศ และจะเชื่อมโยงกันผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่ดูแลตั้งแต่การสั่งสินค้า (order) -- > ผลิต -- >ขนส่ง -- > ไปจนถึงการชำระเงิน ส่งผลให้ในปัจจุบันกว่าร้อยละ 70 ของการค้าโลกเป็นสินค้าและบริการชั้นกลาง (intermediate goods and services) และสินค้าประเภททุน (capital goods)

3.4 แนวโน้มการเจรจาการค้าในปัจจุบัน จำเป็นต้องเปลี่ยนจากประเด็นเดิมๆ (เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก) มาเป็นการให้ความสำคัญกับการใช้เครื่องมือการค้าอื่นๆ ช่วยให้การเคลื่อนที่ขอ Global Supply Chain เป็นไปได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น ในโลกที่เชื่อมโยงกันซึ่งสินค้าเคลื่อนที่ข้ามเขตแดน ทั้งการนำเข้าเพื่อส่งออก หลายต่อหลายครั้ง จึงจำเป็นต้องปรับระบบการส่งผ่านสินค้าข้ามเขตแดนให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

3.5 ไทยควรปรับกลยุทธ์และกำหนดบทบาทใน Global Supply Chain ซึ่งไทยควรปรับใช้กับทั้งเงินและสภาพยุโรปตามความเหมาะสมเช่น

1) สินค้าที่ไทยมีความเข้มแข็งมีศักยภาพ ไทยควรมีบทบาทหลักใน Supply Chain

2) สินค้าที่ไทยยังไม่เข้มแข็ง เช่น สินค้า high technology ไทยควรรหาและเข้าร่วมกับพันธมิตร เพื่อให้ได้เข้าไปอยู่ใน Supply Chain พยายามปรับปรุงสถานะและเพิ่มพูนบทบาทการผลิตของไทยให้ขยับฐานะสูงขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง โดยต้องได้รับการถ่ายทอด technology ที่เกี่ยวข้อง และนำมาประยุกต์ปรับใช้กับการผลิต พัฒนา และคิดค้นประดิษฐ์สินค้าใหม่ๆ ของไทย เพื่อให้มีส่วนร่วมในการขยาย GDP รวมทั้งตลาดสินค้า และธุรกิจบริการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3.6 การเร่งปรับปรุงและพัฒนาในด้านต่างๆ ที่สำคัญอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง เช่น

1) การศึกษา เน้นพัฒนาศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและอุตสาหกรรมใหม่ๆ

2) เศรษฐกิจและสังคม ให้ความสำคัญยิ่งต่อการวิจัยและพัฒนา (Research & Development หรือ R & D) เช่น จัดสรรงบประมาณ ในแต่ละปีอย่างต่อเนื่องจากอัตราส่วนของ GDP และการจัดตั้งห้องตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าตามหลักสากล เช่น อะไหล่รถยนต์ (ไม่ต้องส่งไปตรวจรับรองที่ต่างประเทศ)

3) กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ให้เข้มแข็ง ทันสมัย และทันเหตุการณ์ของโลก มีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กฎหมายควบคุมและจำกัดการใช้สารเคมี กฎหมายการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

4) เทคโนโลยีสารสนเทศ จำเป็นต้องมีข้อมูลและเทคโนโลยีด้านต่างๆ ที่ พร้อมใช้ประโยชน์และทันสมัยที่สุด เช่น เศรษฐกิจการค้า และการลงทุน ความก้าวหน้าทาง นวัตกรรมและวิทยาการใหม่ๆ ความเคลื่อนไหวและแนวโน้มของตลาดโลก

ส่วนอำนวยการ สำนักสารสนเทศการเจรจาการค้า

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สิงหาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างสหภาพยุโรป-จีน	1
ภาพรวมการค้าระหว่างสหภาพยุโรป-จีน	3
การค้าสินค้า (Trade in goods)	3
สหภาพยุโรป	3
สหภาพยุโรปส่งออก-นำเข้าจากจีน	4
จีน	4
จีนส่งออก-นำเข้าจากสหภาพยุโรป	4
ปัญหา/อุปสรรคทางการค้าระหว่างสหภาพยุโรป-จีน	5
การค้าธุรกิจบริการ (Trade in services)	5
ธุรกิจบริการของสหภาพยุโรป	6
ธุรกิจบริการของจีน	6
การค้าธุรกิจบริการระหว่างสหภาพยุโรป-จีน	7
ผลกระทบและการปรับตัวของไทย : ข้อคิดเห็น	7
ผลกระทบต่อไทย	7
การปรับตัวของไทย : ข้อคิดเห็น	7

1. ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างสหภาพยุโรป-จีน สรุปลำดับดังนี้

-พ.ศ. 2518 จีนและสหภาพยุโรปสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน

-พ.ศ. 2528 จัดทำความตกลง EU-China Trade and Cooperation Agreement และได้เจรจาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาในปี 2550 ได้ยกระดับเป็น Partnership and Cooperation Agreement (PCA) โดยมีการเจรจาหรือและความตกลงในประเด็นต่างๆ อย่างครอบคลุม

-พ.ศ. 2528-2537 ช่วง 10 ปี การค้าระหว่างสองฝ่ายขยายตัว 3 เท่า จากมูลค่า 14.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 45.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

-นับแต่ทศวรรษ 1990 (ช่วงปี 2533) ผู้นำระดับสูงของจีนให้ความสำคัญและเดินทางเยือนสหภาพยุโรปอย่างต่อเนื่อง และมักจะมีตกลงซื้อขายธุรกิจจีนในสหภาพยุโรป (เช่น การควบรวมกิจการ การลงทุน) โดยมีฝรั่งเศสเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับจีน (รองจากรัสเซียในทวีปยุโรป)

-พ.ศ. 2534 สงครามเย็นสิ้นสุดลง⁵ สหภาพยุโรปมิได้ให้ความสำคัญต่อจีน เมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และประเทศอื่นในเอเชีย โดยทั้งสหภาพยุโรปและจีนมักกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงที่สวนทางกัน เช่น สหภาพยุโรปซึ่งเป็นสมาชิกองค์การ NATO⁶ เข้าแทรกแซงในโคโซโว แต่จีนไม่เห็นด้วยและถือว่าเป็นการขยายอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่เดียวกันจีนก็มองว่าสหภาพยุโรปอ่อนแอ ฟังพาด และกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องตามสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการปกครองของจีน การปฏิบัติต่อไต้หวัน แม้แต่ในด้านเศรษฐกิจ จีนไม่พอใจที่สหภาพยุโรปใช้มาตรการกีดกันสินค้าส่งออก และคัดค้านไม่ยอมรับสถานะ market economy ของจีน เพื่อให้สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิก WTO⁷ อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของสองฝ่ายก็ดำเนินต่อไป

-พ.ศ. 2537 สหภาพยุโรปกำหนดนโยบายใหม่ “New Asia Strategy” (มีการทบทวนและปรับปรุงในปี 2544) สำหรับเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น จีน อาเซียน และประเทศอื่นในทวีปเอเชีย ในส่วนของจีนสรุปสาระสำคัญได้ เช่น สนับสนุนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในช่วงที่จีนมีการเปลี่ยนผ่าน (transition) สนับสนุนให้จีนเข้าเป็นสมาชิก WTO ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ นักลงทุนสหภาพยุโรปไปค้าขาย และลงทุนในจีน⁸

-พ.ศ. 2539 การประชุม Asia-Europe Meeting หรือ ASEM Summit ครั้งแรกที่กรุงเทพฯ และจีนเข้าร่วมประชุมด้วย

-พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤตการเงินในเอเชีย (Asian Financial Crisis) ทำให้นักลงทุนไม่กล้าเสี่ยง ส่วนจีนรอดพ้นจากวิกฤตดังกล่าวเพราะมีการจัดการที่ดี และปรับเปลี่ยนสถานะมาเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของสหภาพยุโรป

-พ.ศ. 2541 การประชุมสุดยอด EU-China Summit โดยสหภาพยุโรปมีนโยบายเสริมสร้างความสัมพันธ์กับจีนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

-พ.ศ. 2544 เริ่มการประชุม EU-China Industrial Policy and Regulatory Cooperation Dialogue ล่าสุดประชุมฯ ครั้งที่ 11 เมื่อเดือนกันยายน 2556

-พ.ศ. 2551 ความสัมพันธ์เย็นชาลง เมื่อนาย Nicolas Sarkozy อดีตประธานาธิบดีฝรั่งเศส มีแผนที่จะพบปะกับองค์ Dalia Lama ผู้นำทางด้านจิตวิญญาณสูงสุดของชาวทิเบต ที่ลี้ภัย ออกจากทิเบตเมื่อปี 2502 ไปด้วยอยู่ต่างประเทศ ปัจจุบันจีนจัดตั้งทิเบตเป็นเขตปกครองพิเศษ

-พ.ศ. 2552 จีนเป็นประเทศ Global Trader รายใหญ่ โดยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก⁹

-2-

-พ.ศ. 2556 -จีนมีสถานะเป็น trading nation ที่ใหญ่ที่สุดของโลก

- การประชุม 16th China-EU Summit สมัยล่าสุดเมื่อ 20-21 พฤศจิกายนที่กรุงปักกิ่ง¹⁰

-พ.ศ. 2557 - เดือนมีนาคม ประธานาธิบดี Xi Jinping ของจีนเดินทางเยือนสหภาพยุโรป¹¹

⁵ สงครามเย็น (Cold War) ช่วง พ.ศ. 2488-2534 เป็นการต่อสู้กันระหว่างกลุ่มประเทศ 2 กลุ่ม ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองและระบอบการเมืองต่างกัน เกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ฝ่ายหนึ่งคือสหภาพโซเวียต เรียกว่า “ค่ายตะวันออก” (ปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์) อีกฝ่ายหนึ่ง คือ สหรัฐอเมริกาและกลุ่มพันธมิตร เรียกว่า “ค่ายตะวันตก” (ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย) ทั้งสองฝ่ายแข่งขันกันสะสมอาวุธ เทคโนโลยีอวกาศ การจารกรรม เศรษฐกิจ และทำสงครามผ่านสงครามตัวแทน (Proxy War) โดยสนับสนุนให้ประเทศพันธมิตรของตนเข้าทำสงครามแทน เช่น สงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม และสงครามอัฟกานิสถาน ที่เรียกว่า “สงครามเย็น” เนื่องจากเป็นการต่อสู้กันระหว่างมหาอำนาจ โดยใช้จิตวิทยา ไม่ได้นำไปสู่การสู้รบด้วยกำลังทหารโดยตรง อย่าง “สงครามร้อน” (ที่มา : <http://th.wikipedia.org>)

⁶ NATO องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization)

⁷ จีนเข้าเป็นสมาชิก WTO เมื่อเดือนธันวาคม 2544 (ที่มา : www.logisticstime.net)

⁸ Asia Strategy of the European Union and Asia-EU Economic Relations : Basic Concepts and new Development by Sung-Hoon Park and Heungchong Kim (ที่มา : www.eusa-japan.org)

⁹ Facts and figures on EU-China trade, March 2014 (ที่มา : trade.ec.europa.eu)

¹⁰ Press Release : China-EU 2020 Strategic Agenda for Cooperation released at 16th China-EU Summit, 23 นอ้าทำพ 2013 (ที่มา : eeas.europa.eu)

สรุปข้อมูลประเทศจีนและสหภาพยุโรป ดังตารางที่ 1 : สรุปข้อมูลประเทศจีนและสหภาพยุโรป

จีน (ปี 2554) ¹³ *	สหภาพยุโรป (ปี 2554) ¹⁴ *
พื้นที่ 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร (ประมาณ 19 เท่าของประเทศไทย) เมืองหลวง กรุงปักกิ่ง ประชากร 1,350 ล้านคน (ล่าสุดปี 2556 จำนวน 1,357 ล้านคน) ประมุข ประธานาธิบดี นายสี จิ้นผิง (Xi Jinping) ผู้นำรัฐบาล นายกรัฐมนตรี นายหลี่ เค่อเฉียง (Li Keqiang)	พื้นที่ (รวม) 4.3 ล้านตารางกิโลเมตร เมืองหลวง กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม (โดยพฤตินัย) ประชากร 502.5 ล้านคน (ล่าสุดปี 2556 จำนวน 506.7 ล้านคน) ประมุข President of the Commission นาย Jose Manuel Barroso ครบวาระ 30 ต.ค. 2557 และ นาย. Jean-Claude Juncker ดำรงตำแหน่งต่อ President of the European Council นาย Herman Van Rompuy
เขตการปกครอง การปกครองส่วนกลางแบ่งออกเป็น 23 มณฑล (รวมถึงไต้หวัน) 5 เขตปกครองตนเอง (มองโกเลีย หึงเจีย ซินเจียง กวางสี และทิเบต) 4 มหานครขึ้นต่อส่วนกลาง (ปักกิ่ง เซียงไฮ้ เทียนจิน และฉงชิ่ง) 2 เขตบริหารพิเศษ (ฮ่องกง และมาเก๊า) หน่วยเงินตรา “เหรินหมินปี้” โดยมีหน่วยเรียกเป็น “หยวน” ¹⁵	เขตการปกครอง มีสมาชิก 27 ประเทศ ¹⁶ (ประเทศที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ เยอรมนี ฝรั่งเศส สเปน) แต่ละประเทศสมาชิกมีรัฐบาลและอธิปไตยของตนเอง
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP : current prices) 5.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 9.24 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ) การค้าสินค้ากับต่างประเทศ มูลค่ารวม 3,642.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่ารวม 4,160 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) การส่งออก : 1,898.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 2,210 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ-ส่งออกมาเป็นอันดับสอง)	หน่วยเงินตรา ยูโร (มี 18 ประเทศ ¹⁷) ส่วนที่เหลือยังคงใช้สกุลเงินตนเอง เช่น อังกฤษ (เงินปอนด์สเตอร์ลิง) ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP : current prices) 6.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 17.3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ) การค้าสินค้ากับต่างประเทศ มูลค่ารวม 4,389.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่ารวม 4,537 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) การส่งออก 2,087.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 2,302 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งออกมูลค่าสูงอันดับหนึ่งของโลก (สหภาพยุโรปเป็นแหล่งนำเข้าสินค้าจีนอันดับ 1 มูลค่า 292.3 พันล้านยูโร (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 280.0 พันล้านดอลลาร์)) การนำเข้า : 2,301.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 2,235 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)
การนำเข้า : 1,743.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 1,950 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ดุลการค้า : 155.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 ได้ดุลการค้า 260 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) คู่ค้าสำคัญ 5 อันดับแรก-ไม่รวมฮ่องกง (มูลค่าการค้ารวม) : สหภาพยุโรป (567.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) สหรัฐฯ (446.7) อาเซียน (362.9) ญี่ปุ่น (342.9) เกาหลีใต้ (245.6) (ฮ่องกงเป็นคู่ค้าอันดับ 3 ของจีน มูลค่าฯ 283.5)	ดุลการค้า : ขาดดุล 214.3 พันล้านยูโร (ล่าสุดปี 2556 ได้ดุลการค้า 67 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) คู่ค้าสำคัญ 5 อันดับแรก (มูลค่าการค้ารวม) : สหรัฐฯ (606.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) จีน (575.6) รัสเซีย (414.0) สวิตเซอร์แลนด์ (310.1) นอร์เว (188.3)

-3-

สรุปข้อมูลประเทศจีนและสหภาพยุโรป ดังตารางที่ 1 : สรุปข้อมูลประเทศจีนและสหภาพยุโรป (ต่อ)

จีน (ปี 2554) ¹⁸ *	สหภาพยุโรป (ปี 2554) ¹⁹ *
-------------------------------	--------------------------------------

¹¹ สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ (ที่มา : thainews.prd.go.th)

¹² ที่มา : ec.europa.eu

¹³ ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศ (www.mfa.go.th) และ ThaiBiz.net กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ (www.thaibiz.net), ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน (www.thaibizchina.com), CIA World Fact Book (www.cia.gov), <http://data.worldbank.org>, www.wto.org, www.ecb.europa.eu

¹⁴ ที่มา : eurostat Pocketbooks : International trade and foreign direct investment 2013 edition (epp.eurostat.ec.europa.eu) , www.cia.gov, www.gfmag.com, en.wikipedia.org , www.globalsmes.org

¹⁵ 1 หยวน เท่ากับประมาณ 4.68 บาท), 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับฯ 6.504 หยวน, 1 ยูโร เท่ากับฯ 9.131 หยวน

¹⁶ โครเอเชีย เป็นประเทศสมาชิกล่าสุดที่ 28 เมื่อกลางปี 2556

¹⁷ ยูโรโซน (euro zone) ปี 2557 มี 18 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม ไชปรัส เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลีลักเซมเบิร์ก ลัตเวีย มอลตา เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สโลวาเกีย สโลวีเนีย และสเปน

¹⁸ ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศ (www.mfa.go.th) และ ThaiBiz.net กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ (www.thaibiz.net), ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน (www.thaibizchina.com), CIA World Fact Book (www.cia.gov), <http://data.worldbank.org>, www.wto.org, www.ecb.europa.eu

<p>-จีนเป็นผู้ส่งออกสินค้ารายใหญ่ที่สุด+เป็นแหล่งผลิตสินค้าให้ EU</p> <p><u>สินค้านำเข้าสำคัญ</u> แผงวงจรไฟฟ้า ปิโตรเลียมดิบ น้ำมันดิบ</p> <p><u>สินค้าส่งออกสำคัญ</u> เช่น เครื่องจักรกล เครื่องไฟฟ้า เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า เหล็ก เพอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก รถยนต์ แร่เหล็ก ถ่านหิน ถั่ว</p> <p><u>เงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ</u> 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (สูงที่สุดของโลก) (ล่าสุด พ.ศ. 57 มูลค่า 4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ)</p> <p><u>การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศรวม</u> 116 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 117.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)</p> <p><u>เงินลงทุนในต่างประเทศรวมทั้งหมด</u> 137.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ²⁰ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 123.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)</p> <p><u>การลงทุนของจีนใน EU</u> (ไม่รวมฮ่องกง) : 7.56 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ²¹ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.8 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า) (ล่าสุดปี 2555 มูลค่า 31.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)</p> <p><u>รายได้ประชาชาติต่อหัว</u> 4,414 ดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 อัตรา 6,560 ดอลลาร์)</p> <p><u>การขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ</u> 9.2 (ล่าสุดปี 2556 ร้อยละ 7.7)</p>	<p>-EU เป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของจีน เป็นแหล่งถ่ายทอด high-technology transfers ของจีน</p> <p><u>สินค้านำเข้าสำคัญ</u> เชื้อเพลิงและน้ำมันดิบ เครื่องจักร ยานพาหนะ เวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ อัญมณี สิ่งทอ เครื่องบิน โลหะ</p> <p><u>สินค้าส่งออกสำคัญ</u> เช่น เครื่องจักร ยานพาหนะ เวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เชื้อเพลิง เครื่องบิน พลาสติก เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพอร์นิเจอร์</p> <p><u>เงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ</u> 812.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุด มิ.ย.57 มูลค่า 791.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)</p> <p><u>การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศรวม</u> 805.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ²² (สถิติล่าสุด)</p> <p><u>EU ลงทุนในต่างประเทศรวมทั้งหมด</u> 501.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 246.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)</p> <p><u>การลงทุนของEU ในจีน</u> (ไม่รวมฮ่องกง) 23.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ²³</p> <p><u>รายได้ประชาชาติต่อหัว</u> 35,300 ดอลลาร์สหรัฐ²⁴ (ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 34,300 ดอลลาร์สหรัฐ)</p> <p><u>การขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ</u> 1.6 (ล่าสุดปี 2556 ร้อยละ 0.1)</p>
<p>* หมายเหตุ : ข้อมูลปี 2554 มีความสมบูรณ์ที่สุด ณ เดือนสิงหาคม 2557</p>	

2.ภาพรวมการค้าระหว่างจีน-สหภาพยุโรป ปี 2556

2.1 การค้าสินค้า (Trade in goods)

(1) สหภาพยุโรป²⁵ มูลค่าการค้าสินค้านำเข้ารวมของสหภาพยุโรปคิดเป็น 1 ใน 6 ของมูลค่าการค้าสินค้าของโลก สูงกว่าการค้าธุรกิจบริการ (trade in services) ประมาณ 3 เท่า WTO รายงานในเอกสารเผยแพร่²⁶ สรุปได้ดังนี้ ในปี 2555-56 สหภาพยุโรปประสบภาวะเศรษฐกิจถดถอย มีอัตราการว่างงานสูงในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่ในเงินยูโร (euro zones) ยกเว้นเยอรมนี ทำให้การส่งออกของสหภาพยุโรปไปทั่วโลก (extra-EU) ขยายตัวร้อยละ 6 (มูลค่า 2,302 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนำเข้าลดลงร้อยละ -3 (มูลค่า 2,235 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ได้ดุลการค้า 0. 067 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีประเทศสมาชิก ที่ส่งออกมากที่สุดตามลำดับ 5 ประเทศได้แก่ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ อิตาลี เบลเยียม สเปน และนำเข้ามากที่สุดตามลำดับ 5 ประเทศได้แก่ เยอรมนี ฝรั่งเศส อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ อิตาลี

-4-

-สหภาพยุโรปส่งออก-นำเข้าจากจีน : ส่งออกสินค้าไปจีนมูลค่า 143.9 พันล้านยูโร (ประมาณ 195.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เป็นแหล่งนำเข้าสินค้าส่งออกของจีนรายใหญ่ที่สุด (biggest export destination) ในปี 2555 มีมูลค่าการค้าสินค้านำเข้ารวม 289.9 พันล้านยูโร²⁷ (ประมาณ 393.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)²⁸ โดยสหภาพยุโรปเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้ามูลค่า

¹⁹ ที่มา : eurostat Pocketbooks : International trade and foreign direct investment 2013 edition (epp.eurostat.ec.europa.eu) , www.cia.gov, www.gfmag.com, en.wikipedia.org , www.globalsmes.org

²⁰ TUSIAD China Business Insight, February 2013 (ที่มา : www.tusiad.org)

²¹ ปี 2554 จีนไปลงทุนมาก 6 อันดับแรกตามลำดับ ได้แก่ ฮ่องกง (35.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) Virgin Islands (6.2) Cayman Islands (4.9) ฝรั่งเศส (3.4) สิงคโปร์ (3.2) ออสเตรเลีย (3.1)

²² อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 0.73699 ยูโร ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2557 (ที่มา : www.x-rates.com)

²³ ปี 2554 สหภาพยุโรปเป็นหนึ่งใน 5 ประเทศที่ลงทุนสูงสุดในจีน อีก 4 ประเทศได้แก่ ไต้หวัน ฮ่องกง สหรัฐฯ ญี่ปุ่น (ที่มา : ec.europa.eu/trade) โดยไปลงทุนมาก 6 อันดับแรกตามลำดับ ได้แก่ สหรัฐฯ (110.6 ล้านยูโร) บราซิล (27.9) จีน (17.5) แคนาดา (12.4) อินเดีย (12) ญี่ปุ่น (3.6)

²⁴ ที่มา : www.indexmundi.com/european_union/

²⁵ ที่มา : epp.eurostat.ec.europa.eu

²⁶ Press Release : Modest trade growth anticipated for 2014 and 2015 following two years slump (ที่มา : www.wto.org)

²⁷ "Facts and figures on EU-China trade. Did you know ?" October 2013 (ที่มา : ec.europa.eu/trade)

²⁸ อัตราแลกเปลี่ยน 1 ยูโร เท่ากับ 1.35910 ดอลลาร์สหรัฐ ณ วันที่ 23 มิถุนายน 2557 (ที่มา : www.xe.com)

143.8 พันล้านยูโร (ประมาณ 198 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ลดลงร้อยละ 6.6 โดยการขาดดุลการค้านี้มีสาเหตุมาจากสินค้าที่สำคัญเช่น office and telecommunication equipment รองเท้า สิ่งทอ เหล็กและเหล็กกล้า (สหภาพยุโรปมองว่า จีนเป็นตลาดเป้าหมายที่สำคัญยิ่ง (strategic market) เนื่องจากทุกปีประชากรจีนประมาณ 20 ล้านคนจะมีรายได้เพิ่มขึ้น และ ถูกจัดอยู่ในระดับชนชั้นกลาง (มีรายได้ต่อปีต่อคน 13,500 ดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งจะสามารถซื้อหาสินค้าและบริการที่อำนวยความสะดวกได้มากขึ้น จึงเป็นโอกาส ดีของสินค้าจากสหภาพยุโรป (เช่น รถยนต์ สินค้า brand name) ส่งผลให้ภาคธุรกิจของสหภาพยุโรปขยายตัว

สินค้าที่สหภาพยุโรปส่งออก 5 อันดับแรก (ตามมูลค่า) ได้แก่ machinery & appliances (65.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) transport equipment (47.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ), products of the chemical or allied industries (17.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ), base metals and articles thereof (16.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ), plastics, rubber and articles thereof (8.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) สินค้าที่สหภาพยุโรปนำเข้าจากจีน 5 อันดับแรก (ตามมูลค่า) ได้แก่ machinery & appliances (188.31 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ), textiles & textile articles (47.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ), miscellaneous manufactured articles²⁹ (34.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ), base metals and articles thereof (23.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ), products of the chemical or allied industries (16.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ทั้งนี้ สหภาพยุโรปเป็นแหล่งนำเข้าสินค้าจีนอันดับ 1 ล่าสุดปี 2556 มูลค่า 280.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

(2) จีน : เมื่อนับ current GDP (GDP ณ ราคาปัจจุบัน) จีนมีเศรษฐกิจขนาดใหญ่และมีอำนาจซื้ออันดับ 2 ของโลกรองจากสหรัฐอเมริกา และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วและสูงมากเฉลี่ยร้อยละ 10 ในช่วง 30 ปี³⁰ ทั้งยังเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก และเป็นผู้นำเข้าอันดับ 2 ของโลกด้วย โดยแหล่งผลิตสินค้าอุตสาหกรรมมักตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล และผลิตสินค้าสำคัญเช่น mining & ore processing, iron, steel, aluminum, coal, machine building, textiles & apparel, petroleum, chemicals, fertilizers, consumer products (เช่น footwear, toys, electronics, food processing, transportation equipment, telecommunications equipment, vehicles, satellites)

-จีนส่งออกไปทั่วโลก มูลค่ารวม 2.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (สินค้าส่งออกที่สำคัญเช่น electrical & other machinery, data processing equipment, apparel, textiles, iron & steel, optical, medical equipment และสินค้าอุตสาหกรรมแทบจะทุกรายการ โดยส่งออกมากตามลำดับไปยังฮ่องกง (ร้อยละ 17.4) สหรัฐฯ (ร้อยละ 16.7) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 6.8) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 4.1)) จีนนำเข้ามูลค่า 1.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (สินค้านำเข้าที่สำคัญเช่น electrical & other machinery, oil & mineral fuels, optical, medical equipment, metal ores, plastics, organic chemicals นำเข้ามากตามลำดับจากเกาหลีใต้ (ร้อยละ 9.4) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 8.3) ไต้หวัน (ร้อยละ 8) สหรัฐฯ (ร้อยละ 7.8))

-จีนส่งออก-นำเข้าจากสหภาพยุโรป : แต่ละวันทั้งจีนและสหภาพยุโรปมีการค้าขายระหว่างกันมีมูลค่ารวมกว่า 1.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (หรือกว่า 1 พันล้านยูโร) ในปี 2556 มีการค้าสินค้านรวม 573.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดย ส่งออกไปสหภาพยุโรปมูลค่า 374.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ลดลงร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับปี 2555) และนำเข้ามูลค่า 198.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้สหภาพยุโรปขาดดุลการค้า -176.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตาราง 2 : สรุปการค้าสินค้านระหว่างสหภาพยุโรป-จีน ปี 2556³¹ (หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การส่งออก	การนำเข้า	ดุลการค้า
มูลค่ารวม 198.4	มูลค่ารวม 374.8	มูลค่า-176.4
สหภาพยุโรปเป็นผู้ส่งออกไปอันดับ 3 (รองจากสหรัฐฯ)	สหภาพยุโรปเป็นผู้นำเข้าอันดับ 1	--

²⁹ ตามการจัด SITC (rev. 3) Product Groupings ได้แก่สินค้าหมวด 81 (เช่น prefabricated buildings ; sanitary, plumbing) ,88 (เช่น photographic apparatus, equipment & supplies & optical goods) ,89 (ไม่รวม 891) ประเภท n.e.s. (ที่มา : unstats.un.org)

³⁰ Economy of China (ที่มา : en.wikipedia.org)

³¹ European Union, Trade in goods with China : May 2014 (ที่มา : ec.europa.eu/trade)

อัตราขยายตัวร้อยละ ร้อยละ 3.0 อัตราขยายตัวเฉลี่ย 5 ปี : 2552-2556 ร้อยละ 15.8 สินค้า 5 อันดับแรก (ตามมูลค่า) : machinery & appliances, transport equipment, products of the chemical or allied industries, base metals and articles thereof, plastics, rubber and articles thereof	อัตราขยายตัวร้อยละ (เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า) -4.0 อัตราขยายตัวเฉลี่ย 5 ปี : 2552-2556 ร้อยละ 6.8 สินค้า 5 อันดับแรก (ตามมูลค่า) : machinery & Appliances, textiles & textile articles, miscellaneous manufactured articles ³² , base metals and articles thereof, products of the chemical or allied industries
--	--

ตารางที่ 3 : .สรุปการนำเข้า-ส่งออกสินค้าระหว่างสหภาพยุโรปในช่วง 4 ปี (ปี 2553-2556³³) (หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ปี	สหภาพยุโรป		
	ส่งออกไปจีน	นำเข้าจากจีน	ดุลการค้า ³⁴
2553	153.6	383.0	-229.4
2554	184.9	398.3	-213.4
2555	194.9	393.0	-198.1
2556	198.4	374.8	-176.4

ปัญหา/อุปสรรคทางการค้าระหว่างสหภาพยุโรปกับจีน เช่น การทุ่มตลาด ในไตรมาสแรกปี 2556 จีนถูกสอบสวนเกี่ยวกับการอุดหนุนทางการค้าที่ละเมิดข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศจาก 12 ประเทศ รวม 22 กรณี มีมูลค่ารวม 963 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศที่สอบสวนฯ จีนมากที่สุดได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และอินเดีย ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีต่ำและใช้แรงงานสูง เช่น ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป และสิ่งทอ โดยมีสาเหตุสรุปได้ดังนี้เช่น โครงสร้างเศรษฐกิจจีน (สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ของจีนเป็นสินค้าที่ได้เปรียบด้านต้นทุน ทำให้มีราคาถูก และสร้างแรงกดดันแก่ประเทศคู่ค้า) ความไม่สมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจโลก มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้ามากขึ้น ล่าสุดกรณีการทุ่มตลาดสหภาพยุโรป-จีนที่มีการตอบโต้กัน ได้แก่ แผงพลังงานแสงอาทิตย์ (solar cell) สหภาพยุโรปตัดสินด้วยการเรียกเก็บภาษีนำเข้าสูงถึงร้อยละ 47.6 ต่อแผง รัฐบาลจีนตอบโต้ด้วยการตรวจสอบไวน์แดงจากสมาชิกสหภาพยุโรปเช่น อิตาลี ฝรั่งเศส สเปน³⁵

2.2 การค้าธุรกิจบริการ (Trade in services) มีบทบาทสำคัญมากในเศรษฐกิจสมัยใหม่ ภาคธุรกิจบริการที่มีประสิทธิภาพทำให้การขยายตัวทางการค้าและเศรษฐกิจมีศักยภาพสูง ทั้งทำให้มีโอกาสดีและมีความยืดหยุ่น (vibrant and resilient) ช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในภาพรวม เช่น ด้านการคลัง โลจิสติกส์ และการสื่อสาร การขยายตัวด้านธุรกิจบริการที่แพร่หลายและความพร้อมให้บริการ อาจทำให้เศรษฐกิจเติบโตยิ่งขึ้นด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมอื่น เพราะธุรกิจบริการเปรียบเสมือนสื่อกลางที่ป้อนข้อมูล โดยเฉพาะในการขยายการเชื่อมโยงทำให้กระจายไปทั่วโลก ภาพรวมการค้าธุรกิจบริการของโลกในปี 2555 มีมูลค่ารวม 6,166 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ³⁶ (การส่งออกและการนำเข้ามีมูลค่า 3,157.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 3,090.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ)

-6-

(1) ธุรกิจบริการของสหภาพยุโรป (27 ประเทศ)³⁷ ในปี 2555³⁸ มีมูลค่ารวม 3,410.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ การส่งออกและนำเข้ามูลค่า 1,871.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 1,538.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ และได้เปรียบดุลการค้ารวม 333.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประกอบธุรกิจบริการ ได้แก่ transport, travel, communications services, construction services, insurance services, financial services, computer & information services, royalties & license fees, other business services, personal cultural & recreational services, Government services มี 5 ประเทศสมาชิกฯ อันดับแรก

³² ตามการจัด SITC (rev. 3) Product Groupings ได้แก่สินค้าหมวด 81 (เช่น prefabricated buildings ; sanitary, plumbing) ,88 (เช่น photographic apparatus, equipment & supplies & optical goods) ,89 (ไม่รวม 891) ประเภท n.e.s. (ที่มา : unstats.un.org)

³³ Countries and regions : China (ที่มา : ec.europa.eu/trade)

³⁴ ดำเนินการโดยผู้จัดทำรายงานนี้ (นางสาวพรศิริ เมฆวิชัย)

³⁵ ที่มา : www.thaibizchina.com

³⁶ ที่มา : บทความเรื่อง “ภาวะการค้าระหว่างสหภาพยุโรปกับอาเซียน ปี 2555” โดย ส่วนอำนวยการ สำนักบริการสารสนเทศการเจรจาการค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (ธันวาคม 2556) และ www.europarl.europa.eu

³⁷ ไม่รวมโครเอเชีย ซึ่งเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปลำดับที่ 28 เมื่อปี 2556

³⁸ ที่มา : International Trade Centre (www.trademap.org)

ที่มีสัดส่วนมูลค่ารวมการค้าธุรกิจบริการ (ร้อยละ) ตามลำดับ ได้แก่ อังกฤษ (13.9) เยอรมนี (16.6) ฝรั่งเศส (11.4) สเปน (7.4) และเนเธอร์แลนด์ (6.7)

รายการที่ส่งออกมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ other business services (เช่น merchanting and other trade-related services, operational leasing services), transportation (เช่น sea transport, air transport), travel, financial services และ computer and information services (เช่น computer services, information services) มี 5 ประเทศสมาชิก อันดับแรกที่ส่งออก มากตามลำดับ (ร้อยละ) ได้แก่ อังกฤษ (15.6) เยอรมนี (14.4) ฝรั่งเศส (11.5) สเปน (7.3) และเนเธอร์แลนด์ (7.1)

รายการที่นำเข้ามาก 5 อันดับแรก ได้แก่ other business services (เช่น merchanting and other trade-related services, operational leasing services), transportation (เช่น sea transport, air transport), travel, royalties and license fees (เช่น franchises and similar rights, other royalties and license fee) และ financial services มี 5 ประเทศสมาชิก อันดับแรกที่นำเข้า มากตามลำดับ (ร้อยละ) ได้แก่ เยอรมนี (19.2) อังกฤษ (11.8) ฝรั่งเศส (11.3) เนเธอร์แลนด์(7.8) และไอร์แลนด์(7.2)

ตารางที่ 4 : สรุปภาพรวมการส่งออก-นำเข้าธุรกิจบริการของสหภาพยุโรป ปี 2555 (หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ลำดับที่ส่งออก	รายการ	ส่งออก (มูลค่า)	ลำดับที่นำเข้า	รายการ	นำเข้า (มูลค่า)	ดุลการค้า ³⁹ (มูลค่า)
-	Total services	1,871.8	-	Total services	1,538.3	333.5
1	Other business services	547.8	1	Other business services	454.4	93.4
2	Transportation	371.8	2	Transportation	339.4	32.4
3	Travel	365.1	3	Travel	337.1	28.0
4	Financial services	148.3	4	Royalties and license fees	120.2	28.1
5	Computer and information services	139.0	5	Financial services	69.2	69.8

(2) ธุรกิจบริการของจีน ในปี 2555⁴⁰ มีมูลค่ารวม 472.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ การส่งออกและนำเข้ามูลค่า 191.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 281.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ และ เสียเปรียบดุลการค้ารวม 89.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีธุรกิจบริการที่ประกอบการ⁴¹ ได้แก่ transport, tourism services, insurance & financial service, construction, warehousing, postal services, wholesale and retail, leasing and business services, scientific research, polytechnic services, geological prospecting, real estate, accommodation, catering และรายการที่จีนส่งออกมูลค่าสูง 5 อันดับแรก⁴² ได้แก่ commercial services, other business services, travel, transportation และ computer and information services โดยส่งออกไปมาก 5 ประเทศแรกได้แก่ ฮองกง สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อาเซียน ญี่ปุ่น รายการที่จีนนำเข้ามูลค่าสูง 5 อันดับแรก⁴³ ได้แก่ commercial services, travel, transportation, other business services และ insurance services โดยแหล่งที่นำเข้ามาก 5 ประเทศแรกได้แก่ ฮองกง สหภาพยุโรป อาเซียน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 : สรุปภาพรวมการส่งออก-นำเข้าธุรกิจบริการของจีน ปี 2555⁴⁴ (หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ลำดับที่ส่งออก	รายการ	ส่งออก (มูลค่า)	ลำดับที่นำเข้า	รายการ	นำเข้า (มูลค่า)	ดุลการค้า ⁴⁵ (มูลค่า)
-	Total services	191.4	-	Total services	281.2	-89.9
1	Commercial services	190.4	1	Commercial services	280.1	-89.7
2	Other business services	66.6	2	Travel	102.0	-35.4

³⁹ ดำเนินการโดยผู้จัดทำรายงานนี้ (นางสาวพรศิริ เมฆวิชัย)

⁴⁰ ที่มา : International Trade Centre (www.trademap.org)

⁴¹ Developments in China's Trade in Services (ที่มา : tradeinservices.mofcom.gov.cn)

⁴² ที่มา www.intracen.org / ITC, UNCTAD, WTO joint database (www.trademap.org)

⁴³ ที่มา www.intracen.org / ITC, UNCTAD, WTO joint database (www.trademap.org)

⁴⁴ ที่มา www.intracen.org / ITC, UNCTAD, WTO joint database (www.trademap.org)

⁴⁵ ดำเนินการโดยผู้จัดทำรายงานนี้ (นางสาวพรศิริ เมฆวิชัย)

3	Travel	50.0	3	Transportation	85.8	-35.8
4	Transportation	38.9	4	Other business services	42.0	-3.1
5	Computer and information services	14.4	5	Insurance services	20.6	-6.2

การค้าธุรกิจบริการระหว่างสหภาพยุโรป-จีน - ในปี 2555 (สถิติล่าสุดของ International Trade Centre หรือ ITC)⁴⁶ สหภาพยุโรปส่งออกไปจีนมูลค่า 40.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เช่น transport (เช่น sea transport, air transport), other business services (เช่น merchanting and other trade-related services, operational leasing services) และนำเข้า มูลค่า 27.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เช่น travel, transport สหภาพยุโรปได้ดุลการค้า 13.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตารางที่ 6 : สรุปการส่งออกนำเข้าธุรกิจบริการระหว่างสหภาพยุโรปจีน ช่วง 3 ปี : 2553-2555⁴⁷ (หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ปี	สหภาพยุโรป		
	ส่งออกไปจีน	นำเข้าจากจีน	ดุลการค้า
2553	32.1	23.3	8.8
2554	35.4	24.6	10.8
2555	40.5	27.1	13.4

3. ผลกระทบและการปรับตัวของไทย : ข้อคิดเห็น⁴⁸

3.1 ผลกระทบต่อไทย สำหรับการค้าสินค้าและธุรกิจบริการของไทยนั้น อาจต้องสูญเสียตลาดและส่วนแบ่งการค้าในประเทศที่สาม ทำให้การส่งออกของไทยลดลง มีงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาประเทศในภาพรวมน้อยลง และขาดโอกาสเสริมสร้างศักยภาพด้านต่างๆ

3.2 การปรับตัวของไทยข้อคิดเห็น เช่น

(1) ข้อเปรียบเทียบสถานะสินค้าบางรายการของจีนและไทย เช่น ตลาดสหภาพยุโรปซึ่งเป็น niche market ตลาดที่ผู้บริโภคมีการศึกษาและฐานะดี เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีรสนิยมใช้สินค้าคุณภาพสูงและการออกแบบที่ดีมีระดับ

ตารางที่ 9 : เปรียบเทียบสถานะสินค้าบางรายการของจีน และไทยในตลาดที่สาม (เช่น สหภาพยุโรป) และกลยุทธ์ของไทย

ประเด็น	จีน	ไทย
1) ต้นทุน	-ได้เปรียบไทย ราคาถูกกว่า เพราะต้นทุนต่ำกว่า เช่น ค่าแรง วัตถุดิบ	-ไทยเสียเปรียบเพราะต้นทุนสูงกว่าเช่น ค่าแรง
2) สินค้า -เกษตรและเกษตรแปรรูป เช่น ผลไม้กระป๋อง (ลิ้นจี่ แห้ว) อาหารแช่แข็งพร้อมรับประทาน	-มีชาวจีนโพ้นทะเลผลิตและจำหน่ายบางรายการในสหภาพยุโรป ทำให้ต้นทุนถูกกว่า (เช่น logistic) -มีความสดใหม่ เช่น ผัก เพราะปลูกในสหภาพยุโรป	-ผลิตสินค้าในไทยและส่งไปจำหน่าย จึงมีต้นทุนและราคาสูงกว่า -สินค้าผัก ผลไม้สดต้องแช่เย็น (chilled) บางครั้งมีปัญหาสารตกค้างและแมลงปนเปื้อน ส่งทางอากาศทำให้ต้นทุนสูง

ตารางที่ 9 : เปรียบเทียบสถานะสินค้าบางรายการของจีน และไทยในตลาดที่สาม (เช่น สหภาพยุโรป) และกลยุทธ์ของไทย (ต่อ)

ประเด็น	จีน	ไทย
2) สินค้า (ต่อ) -เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องหนัง -ดอกไม้ประดิษฐ์ -ของตกแต่งบ้าน	-ผลิตและออกแบบเอง และตาม order ของผู้นำเข้า -พยายามพัฒนาและแข่งขันกับไทย โดยยังเป็นรองไทย -มีข้อได้เปรียบด้านต้นทุนการบริหารจัดการและการผลิตที่ถูกลง	-ต้องผลิตสินค้า premium ซึ่งเน้นคุณภาพสูง คัดสรรวัสดุ ใช้การออกแบบ (design) มาเสริมสร้าง value added (เช่น สุขภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน)

⁴⁶ ที่มา : www.trademap.org

⁴⁷ Countries and regions : China (ที่มา : ec.europa.eu/trade)

⁴⁸ เป็นความเห็นส่วนบุคคลของผู้จัดทำรายงานนี้ (นางสาวพรศิริ เมฆวิชัย) เท่านั้น

<p>3) ช่องทางและโอกาส -สินค้าหลักซัพพลายและการพัฒนา บุคลากร สำหรับสินค้าแบรนด์เนม ชั้นนำของโลก การจัดการ แบรนด์สินค้าของประเทศ</p> <p>-สินค้า high technology</p>	<p>-มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการแข่งขัน โดยเฉพาะที่มอกแบบสินค้า ทำให้มี ความสามารถในการพัฒนาสินค้าภายใต้แบ รด์ของตนเองได้ รวมถึงการลอกเลียน สินค้าแบรนด์เนมก็สามารถทำได้ไม่ยาก</p> <p>-นำหน้าไทย เพราะมีเงินทุน และไปซื้อ กิจการในสหภาพยุโรป เช่น เยอรมนี</p>	<p>-มีศูนย์สร้างสรรค์องค์ความรู้ทางด้านลักซ์วรี แบรนด์ (LUXELLECE CENTER)⁴⁹ เพื่อ พัฒนาบุคลากรให้เกิดความชำนาญในด้าน การจัดการสินค้าลักซ์วรีแบรนด์ (Brand Management) ซึ่งไทยยังขาดแคลน (เพื่อ สนองตอบการผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลาง การช้อปปิ้งในเอเชีย ภายใน 3 ปี) และ สามารถนำความรู้ ทักษะไปบริหารจัดการแบ รด์สินค้าไทย หรือการสร้างแบรนด์ของ ตนเองให้มีชื่อเสียงติดตลาด หรือก้าวขึ้นเป็น แบรนด์ระดับโลกได้ด้วย ซึ่งผู้ประกอบการ จะต้องสร้างเพราะแบรนด์เป็นเรื่องของมูลค่า ต้องใช้เม็ดเงินมาก เป็นการลงทุนระยะยาว (สินค้าไทยเช่น ชิวาคราม จิมทอมป์สัน สเต ทซีท พาชายา บารูมดีไซน์) ส่วนสินค้าที่มี โอกาสเช่น สินค้าเด็ก ผู้สูงอายุ เพื่อสัตว์เลี้ยง -ควรเข้าเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ จะส่งผลให้ การประกอบธุรกิจประสบผลสำเร็จมากขึ้น</p>
--	--	--

(2) มุมมองของไทยที่มีต่อจีน ซึ่งมองได้ 2 ด้าน โดยจีนเป็นทั้งคู่แข่งและพันธมิตรของไทย ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญเช่น ประเภทของสินค้า สถานะ โอกาส สภาพแวดล้อมในประเทศที่สาม ซึ่งนำเข้าสินค้าประเภทเดียวกัน ทั้งจากไทยและจีน-

- คู่แข่ง-ในสินค้าที่ไทยมีจุดแข็งหรือได้เปรียบ เช่น สินค้าเกษตรแปรรูป สินค้าพรีเมียมและดีไซน์
- พันธมิตร-ที่เข้าร่วมทีมการผลิตได้ ในสินค้าที่ไทยยังไม่เข้มแข็ง เช่น สินค้า high technology โดยเข้าร่วมใน Supply Chain ทั้งนี้ ไทยต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับกระบวนการผลิตของโลกในปัจจุบัน ที่บริษัทขนาดใหญ่/บริษัทข้ามชาติผลิตที่อาศัย Global Supply Chain โดยมี Supplier จากหลายประเทศ และจะเชื่อมโยงกันผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่ดูแลตั้งแต่การสั่งสินค้า (order) -- > ผลิต -- >ขนส่ง -- > ไปจนถึงการชำระเงิน ส่งผลให้ในปัจจุบัน กว่าร้อยละ 70 ของการค้าโลกเป็นสินค้าและบริการชั้นกลาง (intermediate goods and services) และสินค้าประเภททุน (capital goods) ซึ่งรายงานร่วมระหว่าง OECD, World Bank และ WTO สำหรับที่ประชุมรัฐมนตรีพาณิชย์ของกลุ่มประเทศ จี- 20 ณ ประเทศออสเตรเลีย⁵⁰ ระบุว่าประโยชน์ส่วนหนึ่งของ Supply Chain มีมากกว่าผลเสีย โดยบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนมากจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ อย่างไรก็ตามระบบ Global Supply Chain ยังมีอุปสรรคที่ประเทศต่างๆ ต้องแก้ไข หากต้องการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งอุปสรรคดังกล่าว เช่น

- มาตรฐานกฎระเบียบที่แตกต่างกันในประเทศพัฒนา(ซึ่งเป็นหนึ่งในประเด็นที่กำลังมีการอภิปรายกันในการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีสหรัฐ-สหภาพยุโรป หรือ Transatlantic Trade and Investment Partnership : TTIP) ฯลฯ ซึ่งไทยควรติดตามอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้สามารถวางแผนและเตรียมความพร้อมได้ทัน
- ตลาดธุรกิจบริการที่มักจะถูกควบคุมอย่างเข้มงวด
- ประเทศกำลังพัฒนาที่มีความล่าช้าที่ชายแดน เนื่องจากปัญหาการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานยังเป็นอุปสรรคสำคัญ

(3) แนวโน้มการเจรจาขยายการค้าในปัจจุบัน จำเป็นต้องเปลี่ยนจากประเด็นเดิมๆ (เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก) มาเป็นการให้ความสำคัญกับการใช้ภาษีและเครื่องมือการค้าอื่นๆ ช่วยให้การเคลื่อนที่ของ Global Supply Chain เป็นไปได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น ในโลกที่เชื่อมโยงกันซึ่งสินค้าเคลื่อนที่ข้ามเขตแดนหลายต่อหลายครั้ง สิ่งสำคัญคือ จำเป็นต้องมีการนำเข้าเพื่อส่งออก (ที่ประชุมฯ ยืนยันที่จะใช้การค้าเสรีเป็นปัจจัยหลักเพื่อขับเคลื่อนการเติบโต และปรับระบบการส่งผ่านสินค้าข้ามเขตแดนให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

ทั้งนี้ การสัมมนาหัวข้อ “ความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก : การรักษาเสถียรภาพและการเติบโตอย่างยั่งยืน” ณ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง ในประเด็นการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน

⁴⁹ บทความเรื่อง “บันคนสู่วงการลักซ์วรีต่อยอดสร้างแบรนด์สินค้าไทย”, (หน้า 21) หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ปีที่34 ฉบับที่ 2,971 วันที่ 3-6 สิงหาคม 2557

⁵⁰ เศรษฐกิจโลกฯ แนะนำปรับแนวทางนโยบายการค้า ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงซัพพลายเชนในภูมิภาคเศรษฐกิจ ปีที่34 ฉบับที่ 2,968 วันที่ 24-26 กรกฎาคม 2557

มองว่าต้องหันมาใส่ใจเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation) มากขึ้น แทนที่จะสนใจเรื่องการลดภาษีนำเข้าอย่างเดียวเหมือนที่ผ่านมา⁵¹

(4) ไทยควรปรับกลยุทธ์และกำหนดบทบาทใน Global Supply Chain ซึ่งไทยควรปรับใช้ให้ได้ดีทั้งกับจีนและสหภาพยุโรปตามความเหมาะสม เช่น

- สินค้าที่ไทยมีความเข้มแข็งมีศักยภาพ ไทยควรมีบทบาทสำคัญ (major role) ใน Supply Chain
- สินค้าที่ไทยยังไม่เข้มแข็ง เช่น สินค้า high technology ไทยควรเข้าร่วมกับหาพันธมิตร เพื่อได้เข้าไป

อยู่ใน Supply Chain โดยพยายามปรับปรุงสถานะและเพิ่มความสำเร็จ/บทบาทการผลิตของไทยให้ขยับฐานะสูงขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง โดยต้องได้รับการถ่ายทอด technology ที่เกี่ยวข้อง และการนำมาประยุกต์ปรับใช้ (apply) กับการผลิต พัฒนา และคิดค้นประดิษฐ์สินค้าใหม่ๆ ของไทย เพื่อให้มีส่วนร่วมในการขยาย GDP รวมทั้งตลาดสินค้าและธุรกิจบริการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

(5) การเร่งปรับปรุงและพัฒนาที่สำคัญและให้เป็นรูปธรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 : สรุปประเด็นที่ไทยควรเร่งปรับปรุง เช่น

การศึกษา	เศรษฐกิจและสังคม	กฎหมาย	เทคโนโลยีสารสนเทศ
<p>เน้นพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -ความเป็นมืออาชีพที่สอดคล้องรองรับภาคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ -มีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ยั่งยืน, มีคุณธรรมจริยธรรม ชื่อสัตย์ -มีค่านิยมที่ให้ความสำคัญและยอมรับการประกอบวิชาชีพ, ความเชี่ยวชาญ (ไม่เน้นปริญญา) ประสบการณ์ไม่เน้นปริญญา -การดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>ให้ความสำคัญยิ่งต่อการวิจัยและพัฒนา (Research & Development R & D) (ส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ โดยจัดจุดอ่อนของประเทศ โดยจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง คิดจากอัตราส่วนของ GDP (เช่น ร้อยละ 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> -จัดตั้งห้องตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าตามหลักสากล เช่น อะไหล่รถยนต์ (ไม่ต้องส่งไปตรวจรับรองที่ต่างประเทศ -การอนุรักษ์ คุ้มครองและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและพันธุ์พืชพื้นเมือง -การเกษตรกรรมพืชอินทรีย์ 	<p>ปรับแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ให้เข้มแข็ง ทันสมัย และทันเหตุการณ์ของโลก มี การบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ และมีบทลงโทษที่เข้มงวด เช่น ก.ม.ควบคุมและจำกัดสารเคมี ก.ม.ปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน</p>	<p>จำเป็นต้องมีข้อมูลในด้านต่างๆ ที่ทันสมัยและพร้อมใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด เช่น เศรษฐกิจการค้าและการลงทุน ภาวะของประเทศ คู่แข่ง กฎระเบียบ อัตราภาษี ความเคลื่อนไหวและแนวโน้มของตลาดในและต่างประเทศ นวัตกรรมและวิทยาการใหม่ วัฒนธรรมทางธุรกิจ ฯลฯ</p>

ส่วนอำนวยการ สำนักสารสนเทศการเจรจาการค้า
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
สิงหาคม 2557

⁵¹ “เสถียรภาพ-การแข่งขันในตลาดโลก” โดย อภิรติ ตันตราภรณ์, หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์ วันที่ 23 กรกฎาคม 2557